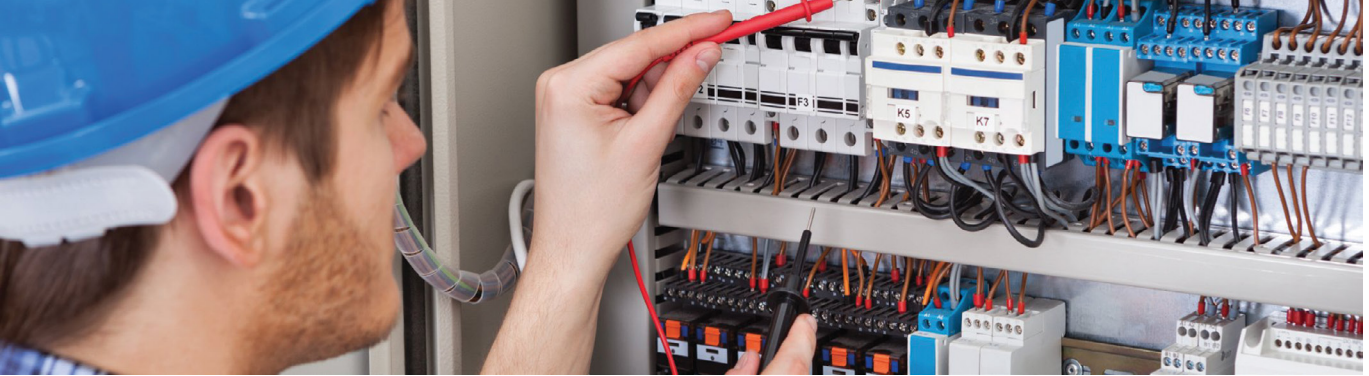

MESLEK ODALARI EĞİTİM-BELGELENDİRME ve AKREDİTASYON

Cengiz Göltaş
TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi
cengiz.goltas@emo.org.tr

TMMOB ve Odamız bünyesinde son yıllarda “meslek içi sürekli eğitim, belgelendirme, akreditasyon ve hizmet üretimi” gibi kavramlar üzerinden ciddi bir tartışma zemini oluşmuştur.

Son dönemde ise tartışmanın konusu olan ve EMO 45. Olağan Genel Kurulu’nda kabul edilmiş olan A Tipi Muayene Kuruluşu (ATMK) ve Personel Belgelendirme Kuruluşu (PBK) çalışmalarına itiraz etmek üzere olağanüstü genel kurul talepleri gündeme getirilmiştir.

TMMOB’nin Kuruluş Kanunu, Oda tüzük ve yönetmelikleri ile her dönemin başında seçilen yönetim kurullarınca oluşturulan çalışma programları ekseninde, meslek örgütümüzün demokratik kimliğinin ve toplumcu geleneğinin taşıyıcısı olan kesimlerde bu konulara ilişkin iki farklı eğilimin öne çıktığını görüyoruz.

İlk eğilim, Anayasal bir kuruluş olmaktan kaynaklı, Oda’nın üyesine ve toplumsal yaşamın bütününe ait sorumlulukları ekseninde, bilimin ve teknolojinin gelişim sürecine uygun olarak yaşamın bize öngördüğü düzenlemeleri kamusal bir görev olduğundan hareket ediyor. Başka bir deyişle mesleğin eğitimden başlayarak tüm uygulama süreçlerinde; insanların can ve mal güvenliklerini ve sağlıklı yaşam koşullarını temel alan ve mühendislik faaliyetlerini değerleştirici piyasa, müşteri ve kar eksenindeki yaklaşımları önleme çabası olarak, meslek odasının mühendislik alanının düzenlenmesi ve denetlenmesi için sürekli bir çalışma içinde olmasını savunan eğilim.

İkinci eğilim ise meslek içi eğitim, belgelendirme, akreditasyon ve hizmet üretimi gibi başlıklar altında sürdürülmek istenen yeni çalışmalar ile meslek örgütünün yapısal bir değişime uğrayacağından hareketle, bu çabayı sürdürenlerin toplumsal duyarlılıkları ve dünyaya bakış açılarından bağımsız olarak, esasen bu düzenlemelerin küreselleşme, yeni dünya düzeni vb. isimler altında sistemin neo-liberal

politikalarının dayatması olduğu, dolayısıyla sürecin başta kendi üyesinin çalışma alanlarına doğrudan müdahalesini doğuracağı, başka bir ifadeyle odanın rekabet, piyasa ve rant ilişkilerine karşı kendi kurumsal yapısını koruyamaz, üyesi ile rekabet eder bir noktaya düşerek bağımsız ve demokratik kimliğinin zedeleneceği eleştirisini yürüten eğilim.

Geldiğimiz noktada kabul etmek gerekir ki; iki eğilimin sürdürdüğü bu önemli tartışmayı belirli bir olgunlukla, önyargısız, bilimsel verilerle ve ortak aklın yaratılması hedeflenerek devam ettirme becerisi, demokratik kurumsal kimliğimizin yaratılmasını sağlayan tarihsel geçmişimizin ayak izlerinde ve günümüze taşıdığımız kolektif değerlerimizde vardır. Tam da bu çerçevede EMO kadrolarının bundan sonra da niyet okuyuculuğu veya popülizm tehlikesine kapılmadan, örgütsel yapının görev, yetki ve sorumlulukları ile kendi varlık nedenlerini oluşturan etik bir anlayışın yanı sıra örgütsel tarihimizden ve mücadele pratiğinden aldığımız güçle bu tartışmayı sürdürmeleri ortak tavır olmalıdır.

Örgütlenmelerin Tarihsel Gelişimi

Hiç kuşku yok ki mühendislik alanına ilişkin düzenlemelerin miladını TMMOB’nin kuruluşu olan 1954 yılı ile başlatmak eksik kalacaktır. Anadolu’da meslek örgütlülüklerinin tarihi, her yaşanılan dönemin kendi dinamikleri ile birlikte ayrı bir inceleme alanı olarak uzmanlık içeren bir çalışmayı gerekli kılar.

Bu yazının başlığı ve içeriğini aşmadan, sadece meslek alanlarının düzenlenmesi çabasının geçmişine kısaca baktığımızda; toplumsal yaşamı kolaylaştırmak adına 13. Yüzyıl’da Anadolu Selçuklu Devleti’nin sosyal düzeninin sağlanmasında ve Osmanlı Devleti’nin kuruluşunda etkili olan Ahilik ve Lonca örgütlenmesinden başlayarak, günümüze kadar hemen her meslek alanı için sayısız yasal ve yönetsel düzenlemelere gidildiğine şahit oluruz.

TMMOB kaynaklarında, mühendislik örgütlerinin tarihsel gelişimi hakkında yazılanlara baktığımızda ise; Avrupa ve ABD’de 19. Yüzyıl’ın ortalarında başlayan mühendis ve mimar örgütlenmesinin, ülkemizde 2. Meşrutiyet ile birlikte başladığı belirtilmektedir. 1908’de İstanbul’da çok sayıda sivil örgütün kurulduğu bilinmektedir. Bunlardan birisi de Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti’dir. Cemiyet 1912 yılında etkinliklerini askıya almış ve 1919’da yeniden çalışmalarına başlamış ve varlığını 1922 yılına kadar sürdürmüştür. Cumhuriyet’ten sonra ilk örgütlenmeler 1926 yılında kurulan ve merkezleri Ankara’da bulunan Türk Mühendisler Birliği ve Türk Yüksek Mühendisler Birliği adı altında gerçekleşmiştir.

Birliklerin amaçları arasında “memleketin ilerlemesine ve milli iktisadın inkişafına ve kuvvetlenmesine hizmet emeli ile mesleğin yükselmesine çalışmak”, “meslek haklarını ve azanın ihtiyaç ve menfaatlerini temin ve himayeye, mühendisler arasında tanışma ve tesanütün artmasına hizmet etmek”, “başka memleketlerden mühendis getirilmesine ihtiyaç kalmayacak derecede meslektaşların yetiştirilmesi için gençliğin mesleğe karşı rağbetini artırmaya; sermaye getirme mecburiyeti olmadıkça, memleketimizde yapılarak inşaatın Türk mühendis müteahhitlerine yaptırılmasını ve memlekette yerli ve ecebi müesseselerde Türk mühendislerinin çalıştırılmasını temine çalışmak” yer almaktadır.

Bu örgütü Şubat 1927 tarihinde kurulan Türk Yüksek Mimarlar Birliği izlemiştir. Birliğin amacı “Türk yüksek mimarları arasında fikri ve mesleki dayanışmayı temine, memleket içinde ve dışında Türk mimarisini ve mimarlığını tanıtmaya, Türk mimarlık sanatının ve inşaat bilgisinin beynelmilel terakkilere göre inkişafına ve Türk yüksek mimarlarının mesleki, iktisadi ve hukuki menfaatlerini korumak” olarak belirtilmektedir.

Daha sonraları bu örgütlere çeşitli tarihlerde uzmanlık dallarında örgütler eklenmiştir. Bu örgütler arasında, kurulduktan sonra başka örgütlerle birleşenler de bulunmaktadır. Bu örgütlerin tam bir listesi henüz çıkarılamamıştır. Bilinen örgütler şunlardır: Türk Mühendisler Birliği, Türk Yüksek Mühendisler Birliği, Türk Gemi Mühendisleri Cemiyeti, Türk Maden Mühendisleri Birliği, Türk Yüksek Maden Mühendisleri Birliği, Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği, Türkiye Jeoloji Kurumu, Türkiye Harita ve Kadastrocular Cemiyeti, Türk Yüksek Mimarlar Birliği, Orman Mühendisleri Cemiyeti, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği.

Her ne kadar bu örgütlenmelerden söz edilse de; kurtuluş ve kuruluş mücadelesinin verildiği Cumhuriyet’in ilk yıllarında Sanayi Devrimi’nin dışında kalmış, dağılmış bir imparatorluğun sömürgeleştirilmiş, savaş yorgunu bir coğrafyasında mühendislik ve mimarlık mesleğinin varlığı ve gelişimi hakkında fazla bir şey söylemek olanaklı değildir. Buna karşın Cumhuriyet’in ilk döneminde ülkenin yeniden imarı, kalkınma ve sanayileşme çabaları ile birlikte temel altyapı sektörlerinde artan dinamizmin sonucu olarak mühendislik okullarının ve mühendis sayısının göreceli olarak artış gösterdiğine şahit oluyoruz. Bu gelişmelerin sonucu olarak mühendislik ve mimarlık ile ilgili ilk düzenleme 1927 yılında çıkarılan 1035 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun olmuştur. Ardından 1928’de 6758 sayılı Mühendis ve Mimarlar Verilecek Ruhsatnameler Hakkında Talimatname, 1938 yılında 3458 sayılı Mühendislik

ve Mimarlık Hakkında Kanun, sonrasında ise Anayasa’nın 135. Maddesi’ne göre 1954’de kabul edilen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu olarak devam etmiştir.

Bu kapsam içinde ele alındığında en yaygın kullanıldığı biçimde söylemek gerekirse, TMMOB 1954 yılında, Anayasa’nın 135. Maddesi’nde belirtilen, 6235 Sayılı Kanun ile kurulmuş tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

TMMOB Yasası’nda Birliğin amaçları şöyle sıralanmıştır:

“• *Günün gerek ve koşullarına ve mevcut olanaklara göre, yasa ve tüzük hükümleri içinde kalmak üzere, mühendis ve mimarları meslek kollarına ayırmak, meslek ve çalışma konuları aynı ya da birbirine yakın bulunan mühendis ve mimarlık grubu için odalar kurmak.*

• *Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplinini ve ahlakını korumak; kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, çevre ve tarihi değerlerin ve kültürel mirasın korunmasında, tarımsal ve sanai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak.*

• *Meslek ve çıkarları ile ilgili işlerde, resmi makamlar ve öteki kuruluşlar ile işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve önerilerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, bilimsel şartnameler, tip sözleşmeler ve bunlar gibi bütün bilimsel evrakı incelemek ve bunların değiştirilmesi, geliştirilmesi ya da yeniden konulması yolunda önerilerde bulunmak.”*

Mühendisler-Örgütleri ve Sorumluluklar

Ülkemizde mühendis ve mimarlık mesleğine sahip olanların 63 yıllık örgütü olan TMMOB çalışmalarını, halen 24 ayrı meslek odası, odalara bağlı ülke genelinde 213 şube, 50 il/ilçe koordinasyon kurulu ve 500 bine ulaşan üye sayısı ile sürdürmektedir. TMMOB’ye bağlı odalara 91 kadar mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplininin mezun olan mühendis, mimar ve şehir plancıları üyedir.

Böylesine yaygın bir örgütlenme ağına sahip olan TMMOB ve bağlı odaların üye, toplum ve meslek alanlarına ilişkin sorumlulukları da örgütsel gelişimi ile orantılı olarak her geçen gün artmaktadır. Bu sorumlulukların en başında da dünyada ve ülkemizde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile bu gelişmelere bağlı olarak toplumsal yaşamın olumlu ya da olumsuz değiştiği koşullarda mesleğin uygulanma biçim ve esaslarının güncellendiği bir anlayışla ele alınması gelmektedir.

Bu ihtiyaç, sadece meslek örgütümüzün mühendislik hizmetlerinde yaşanan günün temel sorunlarına ait çözümler üretmesine dair teknik bir zorunluluk ile sınırlandırılmayacak ölçüde önemlidir. Önemli olmasının temel nedeni ise meslek odalarının var oluş nedeni ile beraber kendi içinde yarattığı dönüşüm dinamizmine uygun olarak toplumcu bir bakışla yönetiliyor olmasıyla doğrudan ilgilidir. Hiç kuşku yok ki TMMOB ve odalarımızın 1970’li yıllardan bu yana tarihi, mesleğin ve meslektaşların sorunlarını ülke sorunlarından ayrı görmeyen, bilimin, tekniğin ve aydınlanmanın

ışığında, emek, özgürlük ve eşitlik mücadelesinin tarihidir. Yani öznesinde insan vardır.

Bu nedenle de odalarımızın bilimin ve teknolojinin gelişimine ve mesleğin uygulama alanlarına yönelik olarak sorumluluklarını ertelemesi veya kayıtsız kalması beklenemez. TMMOB ve bağlı odalar kurumsal olarak bilimsel-mesleki eğitim, teknoloji ve üretim arasındaki diyalektik bağı kendi örgütsel yapılarıyla ilişkilendirdiği bir yerden karşılaştığı sorunlara yanıt üretmek zorundadır. Bu noktada temel iki soru şunlardır:

- Bilim ve teknolojin gelişimine paralel olarak mesleğin uygulama alanlarındaki değişim karşısında odaların rolü ne olmalıdır?
- Bilim ve teknolojideki değişim süreci; kapitalist sistemin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmek istenirken, toplumcu bir yaklaşım ile teknoloji, ezilenlerin lehine yeni bir mücadele ve yaşam alanlarının yaratılması için nasıl değerlendirilebilir?

TMMOB'de sorumluluk üstlenen toplumcu kadrolar bu sorulara yanıt üretmek üzere 2003 yılında TMMOB Mühendislik-Mimarlık Kurultayı'nın örgütleyicisi oldular.

TMMOB Mühendislik-Mimarlık Kurultayı ve Alınan Kararlar

5-6 Nisan 2003 tarihlerinde yoğun bir katılım ve tartışma süreçleri içerisinde gerçekleştirilen kurultayda; örgüt misyonu; örgüt birimlerinin hizmet üretimi; mesleki yeterlilik, mesleki yetkinlik, mesleki eğitim; mesleki davranış ilkeleri ve mesleki denetim konu başlıklarında TMMOB ve odaların çalışma anlayışlarının temel çizgileri bir kez daha netleştirilmiştir.

Bu yazının sınırları içinde her biri oldukça önemli bu kararlardan konumuz başlığını ilgilendiren kısımlara bakalım:

Mesleki Denetim: "...Mühendislik ve mimarlık etkinliklerinin sonunda elde edilen ürünlerin toplum yararı gözetilerek, bilim ve tekniğin gereklerine ve yasal kurallara uygunluğunu ve bunlara uygun olarak işlenmesini ve bakımının yapılmasını sağlamak amacıyla önceden belirlenmiş kriterlere ve düzenlemelere göre kamusal bir görev olarak denetlenmesi örgütümüzün temel amaçlarından bir başkasıdır. TMMOB ve odalar, toplumun güvenliği, sağlığı ve gönenci bakımından öncelikli alanları belirleyerek bu çalışmalarını yaygınlaştırır, mevcut uygulamaları geliştirirler, örgütümüzün bu alandaki yetkisinin yasal dayanaklarına sahip çıkarak, dayanakların açıklığa kavuşması ve genişletilmesi için girişimlerde bulunurlar..."

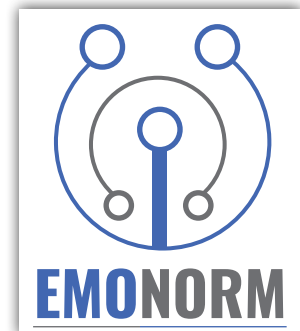
Mesleki Yeterlilik, Mesleki Yetkinlik, Mesleki Eğitim: "... TMMOB ve odalar, eğitimde kalite eşitliğini göz

önünde bulundurarak, toplumun güvenliğini, sağlığını ve gönencini, doğal ve kültürel yaşam ortamlarını doğrudan etkileyen alanları önceliklerine göre belirleyerek, bu alanlardaki gereksinmelere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesini, geliştirilmesi ve belgelenmesini sağlarlar..."

"...Mesleki yeterlilik tartışmalarının odağında Türkiye'deki mühendislik eğitimi olmalıdır. Ülkemizde mühendislik eğitimi, sistemin ana gereksinmelerine göre belirlenmemelidir, sanayileşmemenin ve teknoloji ithal eden bir ülke olmanın sonucu olarak, mühendisler tasarım sürecinin dışında büyük ölçüde üretim kontrolü ya da hizmet üretimi gibi alanlarda istihdam edilmektedirler. Dolayısıyla mühendislik eğitimi, geleceğin mühendislerine teknolojik ilerlemeyi sağlayacak birikim ve beceriyi değil; üretim sürecinin sürekliliğini sağlayacak donanımı sağlamaya çalışır. Eğitim ile ilgili sorunların ancak eğitim süreci içinde çözülebileceği unutulmamalıdır. Mühendislik ve mimarlık eğitiminin, teorik ve pratik süreçleri kapsayacak biçim ve içerikte düzenlenmesi gerekmektedir. Bilim ve teknolojinin günümüzdeki ilerleme hızı göz önünde tutularak TMMOB'ye bağlı odalar tarafından meslek içi eğitim verilmeli ancak bu meslek içi eğitim sürecinin lisans eğitimini ikame edeceği düşünülmemelidir..."

"...TMMOB ve odalar, mesleki yeterliliğin belgelendirilmesine yönelik meslek içi eğitimi, mesleki davranış ilkelerini de içerecek biçimde planlar, lisans eğitimini dikkate alarak uygulama alanlarına ilişkin eğitimi hizmet olarak gerçekleştirirler, bu eğitimin ortak konularını programlarlar, ders notlarını hazırlarlar ve eğitimlerini sağlarlar..."

Örgüt Birimlerinin Hizmet Üretimi: "...Kamu çıkarlarının korunması, meslek odalarının uzmanlık alanlarında toplumun ve ülkenin yararını savunan birer örgüt olmalarını zorunlu kılar. Bu tanım gereği, meslek odaları mesleki çalışmalar yürütürken, halkı bilgilendirmek, bilinçlendirmek; çevreden, emekten, üretimden ve tüketicinin korunmasından yana olmak; topluma dayatılan politikaları sorgulamak ve bu süreçlere müdahil olmakla yükümlüdürler. Böylesine geniş bir alana yayılan sorumlulukların ve hizmetlerin yerine getirilebilmesi ancak ekonomik ve kurumsal anlamda güçlü, ülke geneline yayılmış bir örgütlenme ağına sahip olan, örgüt içi ilişkilerin ve oda-üye ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü yapılanmalar ile mümkün olabilir. Güçlü meslek odaları için, güçlü ve çeşitlendirilmiş gelir kaynaklarına sahip olma zorunluluğu yadsınamaz bir gerçektir. Meslek odalarının gelirleri üye ödentileri öncelikli olmak üzere, odaların uzmanlık alanlarında bağımsız olarak gerçek-

leştirecekleri etkinliklerden sağlanmalıdır. TMMOB ve odalar, üyelerin mesleki gelişimlerinin sağlanmasına yönelik meslek içi eğitim hizmetlerini ve mesleki faaliyetler için gerek duydukları diğer hizmetlerini, sektörel gelişme amaçlı kongre, sempozyum vd. etkinliklerin gerçekleştirilmesi hizmetlerini, kamu ya da özel sektör tarafından yapılmayan, ancak yapılmasında zorunluluk bulunan hizmetlerini, üyelerince yerine getirilmesinin sağlanması için gereken eğitim ve koordinasyon hizmetlerini ve genel anlamda üyelerinin mesleki denetimine yönelik hizmetlerini yerine getirmelidir. Üyeleri tarafından üretilecek hizmetleri üretmemelidir...”

Alınan bu kararlar örgütsel bir sorumlulukla bugüne dek uygulanmış ve TMMOB örgütlülüğünün bağımsız ve demokratik kimliğinin korunmasında önemli bir çerçeve oluşturmuştur.

EMO Örgütlülüğünü Korumak ve Geliştirmek:

Meslek içi sürekli eğitim, belgelendirme, akreditasyon ve hizmet üretimi gibi başlıklar üzerinden yürütülen tartışmalarda; Odamızın Anayasa, yasa ve yönetmelikler çerçevesinde kamusal denetim bakış açısıyla içselleştirilmiş bir mesleki denetim yapabilmesi için çerçeve oluşturmak, mesleki denetimin yanı sıra üretilecek hizmetlerin, Odamız ve TMMOB örgütlülüğünün insan odaklı ve üye hak ve çıkarları ortaklaşmasına paralel olarak biçim ve türlerini tartışmak, Odamızın bağımsız duruşuna yönelik olarak yasal düzenlemeler dahil her türlü yöntemle yapılan saldırılara karşı mali yönden de daha dirençli bir EMO örgütlülüğü yaratmanın yollarını aramak temel sorumluluğumuzdur.

Mesleğimiz uzun yıllar içinde uygulanan neo-liberal politikalarla gün geçtikçe değersizleştiriliyor. Meslektaşlarımız giderek yoksullaşıyor. Örgütlülüğümüz işlevsiz hale getirilmek isteniyor. Gericilik ve neo-liberalizmle yoğrulmuş politikaların meslek alanımızda yarattığı dönüşüme karşı bir yandan mücadelemizi yükseltirken, diğer yandan dayatılan yeni koşullara karşı önlemlerimizi almak durumundayız.

Kentsel dönüşümle birlikte mühendislik hizmetlerinin sermayenin elinde tekelleştirilmesine ve bununla beraber sürdürülen örgütlülüğümüzün zayıflatılmasına, dağıtılmasına yönelik düzenleme ve uygulamalara karşı yürüteceğimiz mücadeleyi yalnızca Oda organları eliyle değil, meslektaşlarımızın da sürece fiili olarak katılımıyla gerçekleştirmemiz gerekiyor. Meslektaşlarımızı sermaye şirketlerinin etkisizleştirilmiş çalışanı konumuna getirecek olan yeni düzenlemelerin hayata geçmesi halinde meslektaşlarımızın bu süreçten nasıl etkileneceklerinin ortaya konulması ve buna karşı alınacak önlemleri yine meslektaşlarımızla birlikte aramalıyız.

Can ve mal güvenliğini ilgilendiren alanlarda yürüttüğümüz mesleki faaliyetlerimizin yürütülüş koşullarının belirlenmesi, meslektaşlarımızın sicillerinin tutulması, belgelendirilmesi, faaliyetlerin gözetim ve denetim altına alınması, yetkisiz kişilerin meslek alanımıza el uzatmalarının önlenmesi, meslektaşlarımız arasında haksız rekabetin önlenmesi gibi amaçlarla, geçmişten bu yana ortaya koyduğumuz ilke ve kurallarımızın bugün takipçisi olmak için geçtiğimiz Genel Kurul'da uzun tartışma süreçlerinin ardından aldığımız kararlara sahip çıkmalıyız.

EMO'da son dönemde gündeme gelen, muayene kuruluşu olma ve belgelendirme konusunda geçtiğimiz Genel Kurul kararlarına itiraz üzerinden ifade edilen “olağanüstü genel kurul” taleplerine karşı EMO şube başkanlarının önemli bir çoğunluğu tarafından imza altına alınan açıklamada tarihsel bir destek sergileyen şu ifadeler yer almıştır:

“... Ülke içerisindeki değişen mevzuatın içinde kalmak ve test-ölçüm çalışmalarını sürdürebilmek, ayrıca hepsinden önemlisi meslektaşlarımızın özel şirketlerin nasıl bir teknik ve idari alt-yapıyla hazırladıkları belli olmayan bir takım belge ve sertifikaların peşinde mağdur edilmelerini önlemek amacıyla muayene kuruluşu kurulması ve kapsamı genişleyen meslek içi eğitim çalışmalarının daha düzenli ve gelişmiş standartlarda sürdürülebilmesi amacıyla personel belgelendirme kuruluşu (PBK) oluşturulması için Oda Yönetim Kurulu'na önemli ve açık bir görev verilmiştir...”

Açıklama şöyle devam etmektedir:

“...1970'lerden bu yana tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de uygulanan, kamu kurumlarının ve kamusal alanın özelleştirilmesi politikaları, son yıllarda kamusal denetimin dahi özelleştirildiği, kamu kavramının toptan yok sayıldığı bir aşamaya gelmiştir.

Bu kapsamda bakanlıklar, belediyeler vb. kamu kurumlarının yetki ve sorumluluğunda olan pek çok kamusal denetim alanları peyderpey ‘muayene kuruluşu’ adı altında özel şirketlere devredilmeye başlanmıştır. EMO, kamusal denetimin özelleştirilmesine ve muayene kuruluşları eliyle kâra açılmasına karşıdır ve bu konuda çeşitli davalar açmıştır. Diğer yandan odamız, deyim yerindeyse, kitabın orta sayfasından teorik doğruların tekrarlanması yeterli olacağı bir dernek değil, meslek alanlarımızda yetki ve sorumluluğu olan bir kamu kurumudur. Odamızın bu süreçte hem kamunun boşaltmakta olduğu; asansör denetimleriyle başlayan, topraklama, tesisat denetimlerine doğru genişleyen bu alanları, sermayenin kâr hırsına teslim etmemek için elinden gelen her şeyi yapmak gibi bir sorumluluğu hem de meslektaşlarını bu hizmetleri yapamamak ya da muayene kuruluşları kurma ikileminden kurtarmak gibi bir görevi vardır...”

Kamusal değerlerin çok yönlü tahribatına karşı, meslek alanımızla ilgili standartların belirlenmesinden itibaren, mevzuatın ve uygulamanın aktif gözetimi ile denetimi süreçlerinde sorumluluk almamız kaçınılmaz olmaktadır. Kamu hizmeti amaçlı yatırım kararlarının ve gerçekleştirmelerinin denetlenmesi; kamu hizmetlerinin kesintisiz olarak doğa ve insan odaklı sunulmasının gözetilmesi gibi görevlerin somut biçimlerinin uygulamaya geçirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak durumundayız. Kamusal alanın savunulmasında adeta yalnızlaşan meslek odalarımızdan, toplumsal olarak da talep edilen denetim görevlerinden kaçınma olanağımız bulunmamaktadır.

Yine aynı açıklamada örgütümüze duyulan sorumlu yöneticilik kavramı da şöyle yer almıştır:

“... Odamız, MİSEM kapsamında çeşitli eğitimler ve bu eğitimler sonucunda da yetki belgeleri vermektedir. Mühendislik mesleğinin mezuniyetten itibaren herhangi bir meslek içi eğitim ve belgelendirme süreçlerine ihtiyaç duyulmadan kısıtsızca yapılabileceği savı, meslek pratiğinde yer alan her üyemizin kendi deneyimlerinden rahatlıkla çıkaracağı üzere, bilimin ve teknolojinin gelmiş olduğu düzeyle çelişen yanlış bir sav olmasının yanında Türkiye'nin güncel gerçekleri ile de uyumsuzdur. Bu nedenle vermekte olduğumuz belgelerin geçerliliğinin korunması amacıyla Personel Belgelendirme Kuruluşu olunması bir tercih değil, bir gerekliliktir...”

Sonuç

Uzmanlık alanlarımızdaki mevzuat ve uygulamaların takip edilerek toplumun bilgilendirilmesi, ilgili yerlere görüşler verilmesi, hatalı ve yanlış uygulamaların önüne geçilmesi, hukuka aykırı işlemlerin yargı önüne taşınması gibi çalışmalar, önemli kamusal denetim etkinlikleri olarak görevlerimiz içerisinde yer almaktadır. Toplumla karşı olan bu görev ve sorumluluklarımızı daha etkili bir şekilde yürütmek için örgütümüzün kurumsal yapısının daha da geliştirilmesi kaçınılmaz görünmektedir.

Bir meslek örgütü olarak hizmet üretimine yaklaşımımız, meslek alanımızın korunması ve üstün kamusal yararın sağlanması şeklinde ele alınmak zorundadır.

Odamızın gelir elde etmek, kar sağlamak, ticari amaçlar peşinde koşmak gibi bir anlayışı hiçbir zaman olmadığı gibi bugün de böyle bir amacı hedeflemesini benimseyen meslektaşımızın bulunmadığını düşünüyoruz. Kamusal nitelikli faaliyetler, kar elde etmek amaçlı olamaz. Elektrik Mühendisleri Odası olarak, yalnızca kendi bünyemizde değil, bütün bir kamusal alanda böyle bir amaçla kamu hizmeti yürütülmesine her zaman itiraz ettik. Aynı zamanda kamusal nitelikli hizmetlerin piyasaya açılmak suretiyle özel sektöre kazanç kapısı haline getirilmesine de güçlü bir karşı duruş içerisindeyiz.

Odamızın sürdürdüğü faaliyetlerden elde etmiş olduğu gelirleri incelediğimizde de kurumsal varlığımızı ve dolayısıyla kamusal görevlerimizin devamlılığının gerektiği ölçüde, denk bütçe esasına uygun olduğu görülmektedir.

Diğer yandan örgüt olarak bağımsızlığımızın korunmasının ve hiçbir dış kaynaktan gelir elde edilmemesine yönelik ilkimizin bugünkü kararlı duruşumuzda en önemli etken olduğunun bilinciyle; gelirlerini, adil, şeffaf ve hizmetin gerekleri ölçüsünde kendi kaynaklarından karşılayan bir örgüt olmaya devam ediyoruz.

Sonuç olarak; topluma yönelik ekonomik üretim süreçlerinde kamu kavramının yok edildiği, her türlü denetim mekanizmasının dışlandığı bir dönemde, meslek örgütü olarak Odamıza yeni görevler düşmektedir. Piyasalaşmaya yönelik bu sürecin önlenmesi için yürüttüğümüz mücadeleyi devam ettirirken, yasal mevzuat çerçevesinde dayatılan yeni koşullarda kamu çıkarlarının korunmasının yol ve yöntemlerini de bulmamız gerekiyor. Denetimsizliğe terk edilen her faaliyet; toplumu, bireyleri, insan haklarını, doğayı tehdit eden bir mekanizma haline aıyor. Yaşanan olumsuzlukları teşhir etmek, hukuksuzlukları yargı önüne taşımak

gibi yöntemlerle sınırlı mücadelenin, sorumluluklarımızı yerine getirmek için yeterli olmadığı bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Yeni süreçte, dönemin özelliklerine uygun olarak, yasal ve ilkesel çerçevenin izin verdiği ölçüde yeni kamusal denetim mekanizmalarını geliştirmek zorundayız.

Kamusal değerlerin çok yönlü tahribatına karşı, meslek alanımızla ilgili standartların belirlenmesinden itibaren, mevzuatın ve uygulamanın aktif gözetimi ile denetimi süreçlerinde sorumluluk almamız kaçınılmaz olmaktadır. Kamu hizmeti amaçlı yatırım kararlarının ve gerçekleştirmelerinin denetlenmesi; kamu hizmetlerinin kesintisiz olarak doğa ve insan odaklı sunulmasının gözetilmesi gibi görevlerin somut biçimlerinin uygulamaya geçirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak durumundayız. Kamusal alanın savunulmasında adeta yalnızlaşan meslek odalarımızdan, toplumsal olarak da talep edilen denetim görevlerinden kaçınma olanağımız bulunmamaktadır.

Meslek alanımız içerisinde yer alan ve öteden beri kamusal bir görev olarak sürdürdüğümüz asansörlerin periyodik kontrollerinin yapılması, topraklama ölçüm raporlarının hazırlanması gibi denetim faaliyetlerini, yeni koşullar içerisinde nasıl gerçekleştireceğimizi artık netliğe kavuşturmamız gerekiyor.

Önümüze çıkacak tüm sorun alanlarının çözümünde mevcut örgütlülüğümüzün geliştirilmesi, ancak üyelerimize duyulan sorumluluk ile meslek alanlarımızda yapılan olumsuz düzenlemelere karşı bilimin ve tekniğin ışığında kamusal bir sorumluluk üstlenmek, meslektaşlarımızı piyasanın kaderine terk etmemek ile mümkündür.

Son olarak TMMOB-EMO örgütlülüğünde var oluş nedenlerimizi anımsatan bir alıntı ile bitireyim:

“... Ve nihayet söz konusu olan da o en yüce şeyin kendisi değil, ona uzaktan bile olsa namuslu bir biçimde yaklaşımdır. Yalnızca, dosdoğru güneşin ortasına uçmak gerekmez. Dünya üzerinde güneşin zaman zaman aydınlattığı ve insanın bir parça ısınabileceği küçük, saf bir köşeye sığınmak yeter...”

Babaya Mektup – Franz Kafka

Kaynaklar

- Yasaların İçinden TMMOB'nin öyküsü-Kaya Güvenç.
- Türkiye'de Mühendisler-Mimarlar-A. Köse, A. Öncü.
- TMMOB'nin İlkeleri, Çalışma Anlayışı, Yasası ve Yönetmelikleri-TMMOB Yayını.
- TMMOB 2003 Mühendislik-Mimarlık Kurultayı Kararları-TMMOB Yayını.
- Mühendislik Eğitimi ve Akreditasyon-EMO Ankara Şube Yayını. ■